

03.05.2019

15 §

Lausunto hallinto-oikeudelle tupakkalain mukaista kieltoa koskevassa asiassa

HEL 2018-011273 T 11 02 04

Viite: Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 8.4.2019, 01800/19/7299

Helsingin hallinto-oikeus on pyytänyt Helsingin kaupungilta lausuntoa FinnVape Oy:n valituksen johdosta. Valitus koskee kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston päätöstä 1.3.2019, § 54 (HEL 2018-011273), jossa Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi tupakkalain (549/2016) mukaisen kiellon uhkasakolla asetettuna FinnVape Oy:lle.

Kaupunkiympäristön ympäristö- ja lupajaosto on päätöksellään 18.5.2018 § 103 siirtänyt toimivallan ympäristöterveysyksikön tehtäviin kuuluvien lausuntojen antamisesta ympäristöterveysyksikön päällikölle.

Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden ympäristöterveysyksikön lausunto

Ympäristöterveysyksikön päällikkö viittaa lausuntonaan päätöksessään esitettyyn ja toteaa lisäksi seuraavaa:

Valituksessa todetaan, että Helsingin kaupunki on tulkinut ja soveltanut tupakkalakia laajentavalla tavalla, joka on ristiriidassa lain säätämishistoriasta ilmenevän lainsäätäjän tarkoituksen kanssa.

Hallituksen esityksen 15/2016 mukaan Suomi on ollut tupakkapolitiikan edelläkävijämaita vuodesta 1976. Tupakointi on maassamme keskeinen kansanterveyden ongelma, joka aiheuttaa vuosittain noin 4 400 ennenaikaista kuolemaa. Tutkimusten mukaan joka toinen tupakoitsija kuolee ennenaikaisesti tupakasta johtuviin sairauksiin. Nykyisen tupakkalain (549/2016) 1 §:n mukaan tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Tämä on perusteltua, koska muutkin tuotteet kuin tupakkatuotteet, kuten sähkösavukkeissa käytettäväksi tarkoitetut nikotiininesteet aiheuttavat riippuvuutta ja ovat myrkyllisiä. Tavoitteet tämän saavuttamiseksi on vähentää tupakka- ja nikotiinituotteiden houkuttelevuutta ja niiden aiheuttamaa riippuvuutta sekä ehkäistä lasten ja nuorten tupakoinnin aloittamista.

Sähkösavukkeisiin ja niiden nesteisiin liittyy riskejä, jonka vuoksi niitä on säänneltävä käytännössä yhtä tiukasti kuin tupakkatuotteita. Kuten

03.05.2019

tupakkatuotedirektiivin johdanto-osan 47 kappaleessa todetaan, sähkösavukkeiden makuaineisiin liittyvä sääntely kuuluu jäsenvaltioille. Tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kiellolla on tarkoitus vähentää sähkösavukkeiden houkuttelevuutta etenkin lasten ja nuorten näkökulmasta, jolloin tuotteista ei yhtä helposti muodostuisi uutta väylää nikotiiniriippuvuuteen alaikäisille. Makuaineiden käyttöä rajoittamalla ehkäistään myös pienten lasten nikotiinimyrkytyksiä, mitkä ovat sähkösavukkeisiin liittyvä uhka.

Edellä mainittujen syiden lisäksi makuaineiden rajoittaminen on perusteltua, koska makuaineiden inhalointiin itseensä saattaa liittyä terveyshaittoja. Makeita elintarvikemakuja sisältävistä sähkösavukeneesteistä muodostuvan höyryn on esitetty sisältävän terveydelle haitallisia määriä diasetyyliä ja asetyylipropionyyliä. Sähkösavukkeiden nesteissä ei saisi käyttää sellaisia ainesosia, jotka aiheuttavat riskin ihmisen terveydelle kuumennetussa muodossa.

Koska elintarvikelaissa (23/2006) tarkoitetut tuotteet eivät ole rajattu tupakkalain soveltamisalan ulkopuolelle, voi elintarviketuotteet olla samanaikaisesti sekä elintarvike että tupakkalaissa tarkoitettu nikotiiniton neste. Se, onko tuote tupakkalain mukainen nikotiiniton neste, ratkaistaan tuotteen todellisen käyttötarkoituksen kautta. Punninnassa merkitystä annetaan yksittäistapauksessa ulkoisesti havaittaville olosuhteille kokonaisuutena arvioiden. Finnvape Oy:n Helsingin liike on sähkötupakkakauppa ja kaupassa myydään elintarvikearomeita, jotka soveltuvat höyrystämiseen sähkösavukkeen avulla. Elintarvikearomien myynti sähkötupakkakaupassa on omiaan antamaan asiakkaalle kuvan siitä, että elintarvikearomien kaupallinen ja tosiasiallinen tarkoitus on tulla käytetyksi höyrystämällä sähkösavukkeen tai muun vastaavan laitteen avulla. Sillä ei ole merkitystä, lukeeko elintarvikearomien pakkausmerkinnöissä maininta ”elintarvikekäyttöön” tai onko sähkötupakkaliikkeellä olemassa erillinen kansio, missä on esitettyä elintarvikearomien tarkoitus, kun kokonaisarviointin kannalta sähkötupakkaliikkeessä olevia elintarvikearomeja voidaan pitää tupakkalaissa tarkoitettuina kiellettyinä makunesteinä.

Alkuperäisessä hallituksen esityksen luonnoksessa esitettiin kaikkien makuaineiden myyntikieltoa. Säännöstä kuitenkin täsmennettiin rajamalla rajoitus vain tunnusomaisiin tuoksuihin ja makuihin. Tämä tarkoittaa sitä, että muutoksen myötä sähkösavukkeissa saa käyttää makuaineita, mutta ei sellaisissa määrin, että ne muodostaisivat tuotteeseen tunnusomaisen tuoksun tai maun, poikkeuksena tupakan tuoksu tai maku.

On myös hyvä huomioida, että tupakkalain 71 §:n ensimmäisen momentin mukaan tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita,

03.05.2019

nikotiininesteitä ja niiden tavaramerkkejä ei saa pitää esillä tupakka-
tuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, tupakkajäljitel-
mien, sähkösavukkeiden tai nikotiininesteiden vähittäismyynnissä. Toi-
sen momentin mukaan edellä 1 momentissa säädetty esilläpitokielto ei
kuitenkaan koske sellaista erillisellä sisäänkäynnillä varustettua myyn-
tipaikkaa, jossa myydään lähes yksinomaan tässä laissa tarkoitettuja
tuotteita, jos tuotteita ja niiden tavaramerkkejä ei voida nähdä myynti-
paikan ulkopuolelta. HE 16/2016:n mukaan 71 §:n 2 momentin esilläpi-
tokiellon poikkeuskohta koskettaa vain sellaisia liikkeitä, joissa ei myy-
dä tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden lisäksi muita tuotteita kuin
lähinnä iltapäivälehtiä ja makeisia. Jos tupakkaliike myy myös laajem-
min muita tuotteita kuin tupakkatuotteita- ja välineitä, ei esilläpitokiellon
poikkeuskohta enää sovellu kyseiseen liikkeeseen. Tämä tarkoittaisi si-
tä, että FinnVape Oy:n liikkeeseen ei enää soveltuisi kyseinen poik-
keuskohta.

Helsingin kaupunki ei myöskään ole asettanut sähkösavukemyymälää
eriarvoiseen asemaan muiden elintarvikeliikkeiden ja verkkokauppojen
kanssa, koska edellä mainitusti itse tupakkalaki asettaa tupakkatuottei-
den- ja välineiden erikoiskaupat erilaiseen asemaan muiden liikkeiden
kanssa.

Valittaja on myös maininnut päätöksen olevan suhteellisuusperiaatteen
vastainen. Suhteellisuusperiaatteen mukaan viranomaisen toiminnan
on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Pää-
määränä on ollut toimia tupakkalain mukaisena valvontaviranomaisena
ja toteuttaa siten tupakkalain tavoitetta, mikä on ihmisille myrkyllisiä ai-
neita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja mui-
den nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Kieltämällä maku-
nesteiden myynnin sähkö tupakkaliikkeessä voidaan katsoa, että kau-
punki on toiminut suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Lisätiedot

Anna Petäjaniemi, vs. terveystieteiden erikoisneuvos, puhelin: 310 32059
anna.petajaniemi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 FinnVape OY 28.3.2018
- 2 FinnVape Oy 23.10.2018
- 3 FinnVape Oy kuuleminen allekirjoitettu
- 4 Vastine 26.11.2018, FinnVape Oy

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Helsingin kaupunki

Kaupunkiympäristön toimiala
Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus
Ympäristöpalvelut
Ympäristöterveys
Yksikön päällikkö

Pöytäkirja

4 (6)

03.05.2019

Ote

Helsingin Hallinto-oikeus

Ympäristöterveysyksikkö

Otteen liitteet

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

03.05.2019

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 15 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

03.05.2019

Pertti Forss
yksikön päällikkö

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 03.05.2019.